

Заповніть таблицю

Стиль мовлення	Мета використання	Стильові ознаки	Мовні ознаки	Жанри
<i>Науковий</i>				
<i>Офіційно-діловий</i>				
<i>Художній</i>				
<i>Публіцистичний</i>				
<i>Розмовний</i>				

УРОК РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ

**ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО
ПРО СТИЛІ МОВЛЕННЯ.
ПОНЯТТЯ ПРО
ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ СТИЛЬ.
Аудіювання тексту**

СТИЛІ МОВЛЕННЯ

НАЗВА СТИЛЮ	ДЕ ВИКОРИСТОВУЮТЬ	ВИДИ ВИСЛОВЛЕНЬ
РОЗМОВНИЙ	у колі близьких людей, за неофіційних обставин	<i>розмова на побутову тему , лист до близької людини</i>
НАУКОВИЙ	у науці, техніці, освіті	<i>наукова доповідь, наукова стаття, лекція, підручник</i>
ХУДОЖНІЙ	у художній літературі	<i>оповідання, повість, роман, п'єса, вірш, поема</i>
ДІЛОВИЙ	у відносинах між держа- вами (дипломатії), юрис- пруденції (судочинстві), службових стосунках, ділових паперах	<i>закон, постанова, наказ, розписка, оголошення, заява, звіт</i>
ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ	у суспільному житті	<i>промова, виступ на мітингу, звернення, газетна стаття про життя суспільства, нарис</i>

Текст 1

Податки — одна з найважливіших фінансових категорій. Історично це найдавніша форма фінансових відношень між державою та членами суспільства. Саме виникнення держави призвело до появи платежів і внесків до державної казни для фінансового забезпечення виконання державою її функцій.

Текст 2

Провесна. По узліссі і на галяві зеленіє перший ряст і цвітуть проліски та сон-трава. Дерева ще безлисті, але вкриті бростю, що от-от має розкритись. На озері туман то лежить пеленою, то хвилюється од вітру, то розривається, odkриваючи блідо-блакитну воду. В лісі щось загомоніло, струмок зашумував, забринів... (Леся Українка)

Текст 3

«Предметом застави не можуть бути об'єкти державної власності, приватизація яких заборонена законодавчими актами, а також майнові комплекси державних підприємств та їх структурних підрозділів, що знаходяться у процесі корпоратизації. Крім того, не можуть бути предметом застави цілісні майнові комплекси та їх структурні підрозділи підприємств, майно та кошти благодійних організацій» (Закон України «Про заставу»).

Текст 4

- Грицю! — сказав батько.
- Га! — сказав Гриць.
- Видиш оту хату?
- Видзу.
- Пам'ятай собі, се школа.
- Ба, — сказав Гриць.
- Сюди будеш ходити вчитися.
- Ба, — сказав Гриць.

Текст 5

Віками народ витворював цю мову, витворив її, одну з найбагатших мов слов'янства, триста тисяч пісень склала Україна цією мовою, зокрема явивши пісенні шедеври незрівнянної краси, дала світові Україна геніальних поетів, зажило українське слово шани й визнання серед народів близьких і далеких (О. Гончар).

ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ СТИЛЬ

ПРИЗНАЧЕННЯ (ФУНКЦІЯ)	Повідомлення та вплив на слухача або читача
СФЕРА ВЖИВАННЯ	Суспільно-політичне життя суспільства
ОСНОВНІ ВИДИ (ЖАНРИ) ВИСЛОВЛЕНЬ	Виступ на зборах, мітингах, публікації в суспільно-політичних журналах і газетах (стаття, нарис, інтерв'ю та ін.), виступ на радіо- й у телепередачах суспільного змісту
ЗАГАЛЬНІ ОЗНАКИ	Інформативність, логічність, фактографічність, точність, образність, піднесеність, емоційність, експресивність, відверта оцінність
МОВНІ ОЗНАКИ	Суспільно-політична лексика, емоційно забарвлені слова, оцінні слова, риторичні запитання та звертання, окличні речення

Пісня в Шевченковому житті

Народною піснею починається життя Тараса Григоровича Шевченка, нею визначається коло музичних явищ, яке його оточувало, у ній – його натхнення, велич і вічність. Вона змалку живила Тарасову уяву, через неї пізнавав він сучасне й минуле свого народу, його думи, прагнення, боротьбу проти національного й соціального гніту. Народна пісня була для нього розрадою, супутницею, порадицею і в не меншій мірі – об'єктом гарячого мистецького зацікавлення й дослідження.

Був Шевченко натурою вельми музикальною, мав добрий голос, чудову пам'ять і неабиякий музичний слух. Дослідники життя й творчості поета одностайно зазначають, що вже малим хлопчиком, тільки зачувши нову пісню, він одразу, без найменшого зусилля переймав її слова й мелодію.

Шевченко без пісні не міг жити. У раннім дитинстві він слухав журні пісні, що їх співала мати, а після її смерті – сестра Катерина. Найдужче враження справляли на нього ті народнопісенні твори, що мотивами сирітства були співзвучні його жорстокій долі. Він завше співав їх сам, бо в них жили спомини про нужденне село, власне дитинство, першу любов.

Проте в народній пісні знаходив Шевченко не лише розраду, в ній була ще й мудрість народна й велика правда – найдорожче, до чого змалку він поривався й чим живилася впродовж усього життя його геніальна творчість. У пісні, зазначав поет, «святую правду проголошує сам народ».

Від батька-чумака перейняв Тарас низку чумацьких пісень, тематично близьких до наймитських та сирітських. З дитинства ж захоплювався думами і піснями про героїчне минуле українського народу: його боротьбу з турецькими й татарськими нападниками, польськими феодалами, славному Коліївщину – народне повстання 1768 року на чолі з Максимом залізником та Іваном Гонтою. Столітній Тарасів дід Іван, який знав особисто багатьох учасників повстання, був для нього першоджерелом відомостей про ті історичні події, живим літописом героїчного й драматичного минулого.

Дід знав багато пісень та дум, у яких кобзарі славили героїчний дух народу, і Шевченко ввібрав ті твори в серце як неоціненний спадок.

Пісні – витвір народного генія, а в них – народна душа й народне життя. Поставало воно щоразу поетові з пісень тяжким явом. Скільки гніву, протесту нагромаджувалося в його вразливім серці при однім лише спомині про кривди й знущання, що їх терпів рідний народ і він сам.

Як уже зазначалось, Шевченко мав добрий музичний слух і приємний голос – «баритон з високими теноровими нотами» оксамитового тембру, дуже любив співати і, за свідченням сучасників, «завжди вкладав всю силу у своє виконання народних пісень». Так на весіллі О. Білозерської, української письменниці, що виступала під псевдонімом Ганни Барвінок, Шевченко зачарував співом геть усіх гостей. Співав одну із своїх улюблених пісень «Ой зійди, зійди ти, зіронько, та вечірняя».

П. Куліш писав у мемуарах про спів Шевченка: «... такого або рівного йому співу не чув я ні в Україні, ні по столицях. Поривались разом усі розмови й між старими, й між молодими. Посходились з усіх світлиць гості до зали, мов до якої церкви. Пісню за піснею співав наш соловей, справді, мов у темному лузі, серед червоної калини... І, скоро вмовкав, зараз його благали ще заспівати, а він і співав людям на втіху, а собі ще й на більшу».

Світове значення Шевченка усвідомлювалося прогресивною культурною громадськістю ще за його життя також поза межами Росії. Музику на вірші поета писали майстри різних країн і народів.

Проте найглибшим і найбільш всеосяжним інтерпретатором творів одного автора у світовій музичній творчості слід назвати основоположника української класичної музики Миколу Віталійовича Лисенка. Його цикл, що носить назву «Музика до «Кобзаря» Шевченка», обіймає 87 вокальних творів.

М. Лисенко написав на Шевченкові слова 16 солоспівів, 19 хорів, 9 вокальних ансамблів і 3 кантати.

513 сл.

М. Білинська

На кожне із запитань вибрати правильну відповідь.

1. Який вид усної народної творчості був для Т.Г. Шевченка «розрадою, супутницею і порадицею»:

- а) народна казка;
- б) народна пісня;
- в) народна дума;
- г) народна драма?

2. Яка автобіографічна деталь свідчить, що Т. Шевченко був натурою музикальною:

- а) тільки зачувши нову пісню, переймав її слова й мелодію;
- б) співав у церковному хорі;
- в) збирав фольклор;
- г) грав на кобзі.

3. Назвіть перших виконавців народних пісень у житті Тараса:

- а) кобзарі;
- б) лірники;
- в) чумаки;
- г) мати і сестра.

4. Який вид суспільно-побутових пісень був співзвучний його жорстокій дитячій долі:

- а) сирітські;
- б) кріпацькі;
- в) наймитські;
- г) рекрутські.

5. У пісні, зазначав поет, «святу правду проголошує сам...»:

- а) поет;
- б) виконавець;
- в) народ;
- г) композитор.

6. Які пісні перейняв Тарас від батька:

- а) чумацькі;
- б) солдатські;
- в) наймитські;
- г) рекрутські.

7. Столітній дід Іван був для Тараса першоджерелом:

- а) обрядових пісень;
- б) історичних пісень;
- в) коломийок;
- г) суспільно-побутових пісень.

8. Шевченко мав добрий музичний слух і приємний голос:

- а) баритон;
- б) тенор;
- в) бас;
- г) сопрано.

9. Пісня, яка за свідченням сучасників, була у поета улюбленою:

- а) «Ой не жур мене, моя мати»;
- б) «Нема і світі грішнім нікому»;
- в) «Ой зійди, зійди ти, зіронько»;
- г) «Тяжко-важко в світі жити».

10. Основоположником української класичної музики є:

- а) М. Лисенко;
- б) М. Глінка;
- в) М. Вербицький;
- г) К. Стеценко.

11. Кому належить першість найбільш всеосяжного інтерпретатора творів одного автора у світовій музичній творчості?

- а) Л. Бетховену;
- б) Ф. Шуберту;
- в) М. Лисенку;
- г) Р. Шуману.

12. Скільки творів М. Лисенка входить до циклу «Музика до «Кобзаря» Шевченка»?

- а) 87;
- б) 56;
- в) 19;
- г) 77.

Домашнє завдання

- Ст. 16-19, вправа 26, скласти простий план тексту (п), прочитати текст, виконати тести і надіслати їх вчителю.

«Мова — душа народу»